



## Ändrat Gasmarknadsdirektiv

2017/18:FPM27

Miljö- och energidepartementet

2017-12-08

### Dokumentbeteckning

KOM (2017) 660

Förslag till ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas (Gasmarknadsdirektivet)

### Sammanfattning

Den 8 november 2017 presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om ändring av gasmarknadsdirektivet. Genom de föreslagna ändringarna tydliggörs att gasmarknadsdirektivet □ liksom gasförordningen och de tillhörande nätkoderna och riktlinjerna □ som idag är tillämpligt på EU-interna ledningar även ska tillämpas inom området för EU:s jurisdiktion på befintliga och nya gasledningar mellan medlemsstater i EU och tredjeländer. EU är till stor del beroende av gasimport från tredje länder och det ligger i EU:s och gaskundernas intresse att ha samma nivå på transparens och konkurrens även för dessa gasledningar. Syftet med de föreslagna ändringarna är att klargöra att direktivets grundläggande principer om åtskillnad mellan handel/produktion respektive överföring, tillträde för tredje part till icke-diskriminerande och reglerade tariffer samt transparens även ska tillämpas på sådana ledningar.

Förslaget innehåller även bestämmelser om undantag och vissa anpassningar med anledning av att direktivet blir tillämpligt inom EU på gasledningar till och från tredjeländer.

Regeringen delar kommissionens uppfattning att gasledningar från tredje land behöver regleras på ett enhetligt sätt inom EU:s jurisdiktion. Regeringen välkomnar kommissionens förslag om en tydlig rättslig reglering av gasledningar i förslaget till reviderat gasmarknadsdirektiv. Regeringen anser att det är ett steg i att genomföra EU:s energipolitik.

## 1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen konstaterade senast under förhandlingar om förslaget till förhandlingsmandat för kommissionen om en överenskommelse med Ryssland om ett rättsligt ramverk för Nord Stream 2, att gasmarknadsdirektivets definition av sammanlänknings inte kan tillämpas på förbindelser från tredjeland in till EU. Bristen på ett tydligt rättsligt ramverk som ska gälla inom EU:s jurisdiktion är skadligt för den inre marknadens funktion och försörjningstryggheten. Problematiken är särskilt accentuerad för havsbaserade gasledningar. Kommissionen framhåller att gasledningar utan reglering är naturliga monopol. Utan ett heltäckande regelverk kan inte gasmarknadsdirektivet åstadkomma en effektiv konkurrens mellan gasleverantörer, hindra att intressekonflikter uppstår mellan transmissionsnätoperatörer och gasleverantörer, samt tillförsäkra en fungerande marknad som stärker försörjningstryggheten i EU. EU är till stor del beroende av gasimport från tredje länder och det ligger i EU:s och gaskundernas intresse att ha samma nivå på transparens och konkurrens även för dessa gasledningar.

## 1.2 Förslagets innehåll

Kommissionens förslag till reviderat gasmarknadsdirektiv tydliggör att gasmarknadsdirektivet □ liksom gasförordningen och de tillhörande nätkoderna och riktlinjerna □ ska tillämpas inom området för EU:s jurisdiktion på nya och befintliga gasledningar in till EU från tredjeländer. Detsamma gäller för gasledningar från EU till tredje land, vilka dock bedöms vara av begränsad omfattning inom EU. Exporten från EU är också av mindre betydelse för den problematik förslaget ska lösa och för svenska intressen. Tillämpningsområdet för gasmarknadsdirektivet utvidgas genom att definitionen av begreppet ”sammanlänkning” i direktivet ändras.

När det gäller gasledningar till havs bör enligt förslaget direktivet gälla i medlemsstaternas territorialvatten och exklusiva ekonomiska zoner.

För *nya* gasledningar föreslås anpassningar så att direktivets alternativa åtskillnadsmodeller mellan handel/produktion respektive överföring ska kunna tillämpas. Anpassningar görs även av direktivets tidsbegränsade undantag för nya, större naturgasinfrastrukturprojekt så att infrastruktur till och från tredjeländer kan omfattas. Direktivet kompletteras med bestämmelser om samarbete och samråd mellan tillsynsmyndigheterna i EU:s medlemsstater och berörda myndigheter i tredjeländer. Anpassning görs också av samrådsförfarandet som ska tillämpas vid gränsöverskridande tvister.

Det föreslås även bli möjligt för medlemsstaterna att medge tidsbegränsade undantag från vissa bestämmelser i gasmarknadsdirektivet för *befintliga* gasledningarna till och från tredjeländer som är färdigställda vid direktivets ikraftträdande. Undantagen ska omfatta direktivets krav på åtskillnad mellan handel/produktion respektive överföring, förfaranden för certifiering och tredjepartstillträde. Undantag får beviljas endast under förutsättning att det inte är skadligt för konkurrensen, en effektivt fungerande marknad eller försörjningstryggheten.

Kommissionen konstaterar att gasmarknadsdirektivet endast kommer kunna tillämpas inom området för EU:s jurisdiktion på gasledningarna mellan medlemsstater i EU och tredjeländer. Där det leder till rättsligt komplicerade situationer kommer det fortsatt att behövas kompletterande internationella avtal för att etablera ett enhetligt regelverk och hantera eventuella lagkonflikter mellan den rättsliga regleringen inom EU och tredjeländer. Kommissionen har förklarat sig redo att utarbeta sådana avtal om de efterfrågas.

### 1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget bedöms preliminärt få en begränsad påverkan på svensk lagstiftning.

### 1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget bedöms inte få några konsekvenser för EU-budgeten eller den svenska statsbudgeten.

## 2 Ståndpunkter

### 2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen delar kommissionens uppfattning att gasledningarna från tredje land behöver regleras på ett enhetligt sätt inom EU:s jurisdiktion. Regeringen välkomnar kommissionens förslag om en tydlig rättslig reglering av gasledningarna i förslaget till reviderat gasmarknadsdirektiv. Regeringen anser att det är ett steg i att genomföra EU:s energipolitik.

### 2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har ännu inte preciserat sina ståndpunkter kring förslaget. Kritik mot förslaget kan dock förväntas från medlemsstater som har intressen i befintliga och planerade gasledningarna från tredjeländer.

## 2.3 Institutionernas ståndpunkter

2017/18:FPM27

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

## 2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte remitterats.

# 3 Förslagets förutsättningar

## 3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Artikel 194.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet, vilket innebär att Europaparlamentet och rådet gemensamt antar förordningen. Beslut fattas i rådet med kvalificerad majoritet.

## 3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Kommissionen anser att erfarenheter från decennier av arbete med det inre marknads paketet för energi, visar att framsteg inte kan göras på ett effektivt sätt med fragmenterade nationella regelverk. Förslaget begränsar sig till nödvändiga åtgärder samtidigt som medlemsstaterna och de nationella tillsynsmyndigheterna behåller sina befogenheter. Förslaget medger tidsbegränsade undantag för befintlig infrastruktur (t.ex. importledningar som är färdigställda vid direktivets ikraftträdande) och möjliggör anpassning till det nya systemet. Detta under förutsättning att ett undantag inte är skadligt för konkurrensen, en effektivt fungerande marknad eller försörjningstryggheten. Regeringen delar kommissionens bedömning att förslaget är förenlig med subsidiaritets- eller proportionalitetsprincipen.

# 4 Övrigt

## 4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget började beredas i rådsarbetsgruppen för energifrågor i slutet på november 2017.

## 4.2 Fackuttryck / termer

Gasförordningen och de tillhörande nätkoderna och riktlinjerna □ Förordning (EG) Nr 715/2009 och framförallt Kommissions förordning (EU) 2017/459 om upprättande av nätföreskrifter för kapacitetstilldelning i överföringssystem för gas (nätkoden CAM)